

Зміцнення ролі Верховного Суду України — об'єктивна необхідність

На цьому наголосив Голова Верховного Суду України **Петро Пилипчук**, виступаючи на виїзному засіданні Комітету Верховної Ради України з питань верховенства права та правосуддя, під час якого обговорено тему «Місце та роль Верховного Суду України в системі судів загальної юрисдикції».

У заході, який відбувся 12 квітня 2013 р. в м. Одесі, взяла участь делегація Верховного Суду України у складі його Голови Петра Пилипчука, Першого заступника Голови Верховного Суду України **Ярослава Романюка**, заступника Голови Верховного Суду України — секретаря Судової палати в адміністративних справах **Віктора Кривенка**, суддів Верховного Суду України **Івана Шицького** та **Богдана Пошви**, начальника правового управління **Юрія Галаєвського**.

У своїй доповіді Петро Пилипчук зокрема зазначив, що з прийняттям у 2010 р. Закону «Про судоустрій і статус суддів» Верховний Суд України зазнав кардинальних змін у частині повноважень та організації діяльності. У зв'язку з цим виникла об'єктивна необхідність у зміцненні його ролі з метою встановлення додаткових гарантій захисту прав та свобод людини.

Доповідач запропонував розширити процесуальні повноваження Верховного Суду України: законодавчо більш чітко закріпити обов'язковість його рішень для всіх суб'єктів правозастосування; надати можливість громадянам звертатися за захистом до Верховного Суду України з підстави неоднакового застосування судами (судом) касаційної інстанції однієї й тієї ж норми процесуального права; запровадити механізм перегляду Верховним Судом України з власної ініціативи судових рішень, які були постановлені з суттєвими порушеннями норм матеріального та процесуального права; закріпити на законодавчому рівні право громадянина безпосередньо звертатися до

Верховного Суду України з заявою про перегляд судового рішення.

Завершуючи свій виступ, Петро Пилипчук наголосив, що на сьогодні від Верховного Суду України вимагається нове ставлення до багатьох складних проблем правосуддя, забезпечення дійсного правового захисту прав і свобод людини та громадянина, утвердження незалежності судової влади й суддів. Адже найвищий судовий орган покликаний скеровувати судову практику в напрямі виконання вимог Конституції України і чинного законодавства, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, забезпечувати ефективність національної правової системи та дію принципу верховенства права.

Ярослав Романюк у своєму виступі детально зупинився на необхідності надання Верховному Суду України дієвих важелів для реалізації головного його покликання — забезпечення єдності судової практики. Він зазначив, що такі повноваження потрібні Верховному Суду України, передусім, для усунення розбіжностей у судовій практиці та запобігання порушенням прав людини. Доповідач наголосив на необхідності повернення Верховному Суду України повноважень з аналізу судової статистики, вивчення та узагальнення судової практики, а Пленуму — щодо надання судам роз'яснень з питань застосування законодавства.

Ярослав Романюк детально зупинився на міжнародному досвіді найвищих судових органів, практиці Європейського суду з прав людини й закликів членів Комітету Верховної Ради України з питань верховенства права та правосуддя здійснювати реформування судової системи відповідно до європейських стандартів у сфері судочинства.

Віктор Кривенко запропонував у ст. 38 Закону «Про судоустрій і статус суддів» визначити статус

Верховного Суду України як найвищого судового органу в системі судів загальної юрисдикції, який забезпечує єдність органів судової влади і відповідає за стан судочинства в державі. Крім того, він зауважив, що Верховний Суд України повинен мати право переглядати будь-яке судові рішення судів нижчих інстанцій з метою забезпечення принципу верховенства права при здійсненні судочинства, якщо наведені у зверненні до найвищої судової інстанції доводи дають підстави вважати, що цей принцип порушено і вичерпано можливості для перегляду справи в апеляційному чи касаційному порядку.

Віктор Кривенко також запропонував розробити механізм, згідно з яким зверненню громадянина України до відповідних міжнародних установ має передувати звернення до Верховного Суду України.

Іван Шицький та Богдан Пошва звернули увагу присутніх на необхідності законодавчого удосконалення окремих аспектів діяльності Верховного Суду України. Зокрема, на переконання Івана Шицького, громадянам України має бути надано можливість оскаржити ухвалу відповідного вищого спеціалізованого суду про відмову у допуску справи до провадження Верховного Суду України. Богдан Пошва закликав народних депутатів України звернути увагу на такий правовий засіб, як обов'язковість рішення Верховного Суду України, постановленого у повному його складі при вирішенні судової справи з питань тлумачення норм як матеріального, так і процесуального права не лише щодо рішень касаційного суду, а й щодо рішень судів усіх інстанцій України.

Підсумовуючи роботу виїзного засідання Комітету Верховної Ради України з питань верховенства права та правосуддя, його голова **Сергій Ківалов** запевнив, що пропозиції Верховного Суду України будуть ретельно опрацьовані і враховані під час підготовки відповідного законопроекту.